

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 19. 6. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0112/SO/2024

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo autorizácie vysielania: AR/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnety na preverenie evidované pod č. 0112/SO/2024 smerujúce voči vysielaniu programovej služby Rádio Slovensko vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnety na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnené**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľov podnetov na preverenie o výsledku preverenia podnetov.

T: 1. 7. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 19. 6. 2024

Podnet na preverenie č. 0112/SO/2024 zaevidovaný dňa 25. 3., 5. 4. 2024
Podávateľ: fyzická osoba (2)
Predmet podnetu: Z prvej ruky
Deň a čas vysielania: 22. 3. 2024 12:30 hod.

Programová služba: Rádio Slovensko
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo autorizácie: AR/1

Dátum: 12. 6. 2024

OBSAH PODNETOV:

1) „Zdravím, piatkové vysielanie 22.3.2024 "Slovenského" rozhlasu o 12:30-13:00 je ďalší dôkaz neobjektivity, zapredanosti, odmietania reality, zaslepenosti, vojnového štvania a výsmechu väčšine voličov Slovenska. Redaktorka si pozvala dvoch rovnako zapredaných a slepých hostí, ktorí sa predbiehali v klamstvách a vojnovom štvaní. Nepozvala si žiadneho oponenta - človeka s rovnakým názorom, ako má 80 percent obyvateľov Slovenska. RTVS si za podobné relácie zaslúži nielen rozpustenie, ale pozatváranie zainteresovaných za zapredanie sa cudzím elitám, klamstvá a nepravdivé informovanie, vojnové štvanie. Podľa trestného zákona je štvanie do vojny trestný čin!“

2) „Dobrý deň,

piatkové vysielanie 22.3.2024 "Slovenského" rozhlasu o 12:30-13:00 je ďalší dôkaz neobjektivity, zapredanosti, odmietania reality, zaslepenosti, vojnového štvania a výsmechu väčšine voličov Slovenska. Redaktorka si pozvala dvoch rovnako zapredaných a slepých hostí, ktorí sa predbiehali v klamstvách a vojnovom štvaní. Nepozvala si žiadneho oponenta - človeka s rovnakým názorom, ako má 80 percent obyvateľov Slovenska. RTVS si za podobné relácie zaslúži nielen rozpustenie, ale pozatváranie zainteresovaných za zapredanie sa cudzím elitám, klamstvá a nepravdivé informovanie, vojnové štvanie. Podľa trestného zákona je štvanie do vojny trestný čin!

Prosím o preverenie.

S pozdravom...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 8 Komunikáty

„(4) Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy. „

§ 16 Obsahová služba a sloboda príjmu

„(1) Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.“

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

§ 61 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti

„(1) Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie

a) propagovať vojnu alebo opisovať kruté alebo inak neľudské konanie spôsobom, ktorý je ich nevhodným zľahčovaním, ospravedlňovaním alebo schvaľovaním.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Monitorovaním záznamu vysielania rozhlasovej programovej služby Rádio Slovensko bolo zistené, že dňa 22. 3. 2024 o 12:30 hod. bol odvysielaný publicistický program *Z prvej ruky*, v ktorom diskutovali hostia Peter Weiss, bývalý politik a veľvyslanec Slovenskej republiky v Maďarsku a Českej republike a Radovan Geist, vydavateľ portálu Euractive.

Podávateľia podnetu namietajú, že v odvysielanom príspevku boli uvedené nepravdivé informácie a diskusia nebola v rámci výberu hostí názorovo vyvážená, cit.: „...piatkové vysielenie 22.3.2024 "Slovenského" rozhlasu o 12:30-13:00 je ďalší dôkaz neobjektivity, zapredanosti, odmietania reality, zaslepenosti, vojnového štvania a výsmechu väčšine voličov Slovenska. Redaktorka si pozvala dvoch rovnako zapredaných a slepých hostí, ktorí sa predbiehali v klamstvách a vojnovom štvaní. Nepozvala si žiadneho oponenta - človeka s rovnakým názorom, ako má 80 percent obyvateľov Slovenska. RTVS si za podobné relácie zaslúži nielen rozpustenie, ale pozatváranie zainteresovaných za zapredanie sa cudzím elitám, klamstvá a nepravdivé informovanie, vojnové štvanie. Podľa trestného zákona je štvanie do vojny trestný čin!“

Treba podotknúť, že oba podnety boli obsahovo aj štylisticky identické.

* * *

K § 8 zákona č. 264/2022 Z. z.

Program *Z prvej ruky*, ktorý je vysielať na programovej službe Rádio Slovensko každý pracovný deň o cca 12.30 hod. sme posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., pretože ho považujeme za program aktuálnej publicistiky.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. je aktuálna publicistika program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam, alebo názory politikov na jednotlivé témy. Hostia v predmetnej diskusii rozoberali aktuálne názory a postoje politických lídrov EÚ v rámci invázie Ruskej federácie na Ukrajinu. Taktiež v nej hodnotili aktuálne postoje vlád jednotlivých členských štátov EÚ k tomuto konfliktu, v kontexte momentálnych politických krokov a rozhodnutí vlády Slovenskej republiky. Rozoberala sa v nej napríklad aj aktuálna geopolitická politika, akou bolo stretnutie Francúzskeho prezidenta Emmanuela Macrona s lídrami krajín EÚ a NATO¹. Podľa nášho názoru teda išlo o aktuálne politické dianie a možno konštatovať, že témy programu boli späté so spravodajstvom.

K § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z.

Podľa tohto ustanovenia poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

Je teda právom vysielať vybrať si tému a jej spracovanie podľa vlastného slobodného uváženia. Taktiež je jeho právom vybrať si hostí do diskusie. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielenie bolo v súlade so zákonom, v tomto prípade s ustanovením § 25 zákona č. 264/2022 Z. z. a ustanovením § 61 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.

K § 25 zákona č. 264/2022 Z. z.

Vysielať, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. *zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.*

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

V predmetnej súvislosti, ako aj na základe námietok podávateľov, sme sa zaoberali otázkou, či bola v diskusii zabezpečená objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky, teda či bola zachovaná objektivita programu.

---

¹ <https://dennikn.sk/minuta/3851258/>

V relácii sa diskutovalo na témy: *využívanie 90-tich percent výnosov zo zmrazeného ruského majetku, ako jedna z možností na financovanie vojenského vybavenia Ukrajine; možnosti vydávania obranných dlhopisov Európskej únie; posilnenie obranných schopností Európskej únie; ideové postavenie Slovenskej vlády ku Rusku – Ukrajinskému konfliktu; vyjadrenie Emmanuela Macrona o možnosti vyslania vojakov na Ukrajinu; dynamika zahraničnej politiky Slovenskej republiky v súvislosti s konfliktom na Ukrajine, postoj Česka ku Slovenskej republike a ukončenie spoločných medzivládnych konzultácií zo strany Česka; odliv „mozgov“ zo Slovenskej republiky do iných štátov EÚ.*

V úvode prvej diskutovanej témy sa moderátorka obrátila s otázkou na hosta Radovana Geista, či je možnosť pomoci Ukrajine v rámci využívania 90-tich percent výnosov zo zmrazeného ruského majetku, ako jedna z možností na financovanie vojenského vybavenia Ukrajine reálna. Radovan Geist sa vyjadril, že je potrebné, aby sa na tomto riešení dohodli všetky krajiny Európskej únie, čo nebude jednoduché. Podotkol, že sa ešte nerozhodlo, či budú použité zmrazené peniaze Ruskej federácie, alebo pôjde o peniaze z výnosov týchto zmrazených financií.

Moderátorka následne položila otázku Petrovi Weissovi, či peniaze ktoré majú ísť okrem rekonštrukcie krajiny aj na nákup vojenského vybavenia, nebudú blokované niektorým z členských štátov Európskej únie, nakoľko je to citlivá otázka napríklad pre Maďarsko, alebo Rakúsko, ktoré majú bližšie vzťahy s Ruskom. Peter Weiss podotkol, že maďarská vláda má dlhodobo nadštandardné vzťahy s Ruskou federáciou a tieto bližšie vzťahy sú cieľavedome a systematicky pestované. Na margo Rakúska spomenul, že tieto bližšie vzťahy s Ruskom sú pozostatkom dohody o neutralite z roku 1954, odkedy Rakúšanovia či už zo zvyku, alebo kvôli ekonomickým záujmom sa snažia ukazovať, že majú neutrálny status. O Slovensku povedal, že je to také spojenectvo s Viktorom Orbánom a spoločné chápanie mierovej politiky. Peter Weiss podotkol, že v spomenutej veci sa nakoniec dohodlo, že sa použije iba 90% výnosov na vojenskú pomoc a 10% na financovanie Ukrajiny. Povedal však, že názory na túto pomoc sú v jednotlivých členských krajinách rôzne a ťažko sa dosahuje konsenzus.

Moderátorka sa obrátila na Radovana Geista s otázkou o obranných dlhopisoch, ktoré by vydávala Európska únia. Geist povedal, že táto idea bola použitá už počas pandémie a tieto dlhopisy by boli financované zo spoločného európskeho dlhu. Podotkol však, že na túto tému sú v EÚ dva tradične rozdielne tábory. Na jednej strane sú to Francúzsko, Pobaltské krajiny a Poľsko, ktoré iniciatívu podporujú a na druhej strane sú tu Nemecko, Holandsko a Rakúsko, ktoré hovoria, že vytváranie ďalších európskych dlhov je škodlivé a že treba hľadať peniaze niekde inde.

Moderátorka sa následne obrátila na Petra Weissa so slovami, že podľa informácií na samite zaznievali varovania, že Rusko sa na Ukrajinu nezastaví, ale taktiež aj zmierňujúce vyjadrenia, aby sa nepreháňalo pri hrozbe vojny. Ďalej povedala, že predseda Európskej rady Charles Michel sa vyjadril, že EÚ musí posilniť svoje obranné schopnosti. Peter Weiss to komentoval, že je to také precitnutie po dvoch rokoch Ruskej agresie a že napríklad aj Nemecko spravilo obrovský obrat po nástupe Schultzovej vlády, kde chce vyčleniť 100 miliárd eur, na posilnenie obranyschopnosti EÚ. Na druhej strane spomenul krajiny, ktoré tvrdia, že sa nič nemôže stať. Peter Weiss tieto postoje vyvracal tvrdením, že Vladimir Putin a Dmitrij Medvedev sa neustále vyhrážajú a bolo by mylné si myslieť, že sa nemôže nič stať.

Moderátorka na to reagovala otázkou, prečo je teda naša vláda na opačnej strane. Peter Weiss jej odpovedal, že preto, lebo ľudia túžia po mieri a majú strach z vojny. Preto sa uchýľujú k postojom, že nás Ukrajina nezaujíma a že je jedno, čo sa na Ukrajine stane. Taktiež spomenul, že Slováci považujú Rusov za veľkých bratov a že si myslíme, že keď sa my správame ústretovo k Putinovi, nič sa nám nemôže stať. Tieto názory Weiss označil za geopolitickú naivitu. Ďalej povedal, že keby chcela byť EÚ globálnou mocnosťou, musela by byť schopná sa sama postarať o svoju bezpečnosť.

Moderátorka spomenula francúzskeho prezidenta Emanuela Macrona, ktorý zvažoval možnosť poslať na Ukrajinu vojakov, čo však odmieta väčšina lídrov EÚ aj šéf aliancie Jens Stoltenberg. Moderátorka ďalej pustila vstup Veliny Tchakarovej, geopolitickej analytičky z viedenskej konzultačnej spoločnosti

FACE, ktorá v príspevku povedala, cit.: *„Je to rétorika, ktorá má za úlohu priniesť vyhrotenie, eskaláciu, ukázať moc. Cieľom je zastrašiť. Je to však súčasťou strategickkej nejednoznačnosti, keďže nevieme, či ide o blaf alebo nie. Myslím si, že z oboch strán je to blaf, pretože stále nemáme žiaden jasný signál o tom, že sa pripravuje priamy vojenský konflikt medzi NATO a Ruskom. Potrebujeme presunúť techniku, pripraviť logistiku, presunúť vojakov. Jednoducho to, čo sa dialo mesiace pred útokom na Ukrajinu, to sa nedeje. Slová o možnom vyslaní vojakov na Ukrajinu sú súčasťou informačnej a psychologickkej vojny, tzv. strategickkej nejednoznačnosti. Politici hovoria o svojich zámeroch, ale neznamená to, že sa uskutočnia.“*

Po týchto slovách moderátorka vyzvala Radovana Geista, aby reagoval. Ten povedal, že je to hra voči Rusku, ktorá sa snaží presvedčiť Putina, že Európa je psychologicky pripravenějšía, ako sa môže zdať. A že to nemusia byť iba vojaci NATO, ale aj vojaci jednotlivých štátov, ktoré sa zúčastnia na vojenských misiách. Zároveň však povedal, že je to psychologická hra a že je veľmi nepravdepodobné, že by NATO podniklo ako prvé niečo, čo by mohlo eskalovať konflikt a že je tu snaha byť veľmi opatrný. Ďalej povedal, že konflikt nemusí začať ako nejaký hromadný Ruský útok na západnú Európu, ale že to môže byť hybridný konflikt, ktorý sa už v podstate začal. Je teda možné, že Macron sa snaží presvedčiť ruského prezidenta, aby to ďalej neskúšal. Moderátorka vzápätí reagovala otázkou, či je to účinná stratégia, keď s tým nesúhlasí väčšina členských štátov EÚ ani NATO. Radovan Geist jej odpovedal, že je to testovanie zo strany francúzskeho prezidenta, ktorý môže mať na to svoje politické dôvody. Jedným z dôvodov môže byť aj to, aby sa rýchlejšie a účinnejšie poskytovala pomoc Ukrajine, aj keď paradoxne Francúzsko nepatrí medzi jej najväčších podporovateľov. Ďalej povedal, že v prvom rade je to Rusko, ktorého predstaviteľia raz tvrdia, že ide iba o východ Ukrajiny a raz že chcú dobyť celú Ukrajinu. Takže momentálne vlastne nevieme, čo má Rusko v pláne. Rétoriku a gestá Emanuela Macrona teda hodnotil ako snahu zneistiť ruského prezidenta.

Moderátorka sa obrátila na Petra Weissa, aby sa vyjadril. Weiss povedal, že si treba uvedomiť, že sa jednalo o neformálnu poradu, ktorú zvolal Emanuel Macron a že to nebola schôdzka v rámci štruktúr NATO. Mala to byť dôverná porada, ako reagovať na možný vývoj konfliktu na Ukrajine. Podľa Weissových vyjadrení to slovenský premiér Robert Fico využil na šírenie vlny strachu, že idú Slovensko nútiť aby sme poslali našich vojakov na Ukrajinu, čo je absolútny nezmysel, nakoľko takéto rozhodnutie v prvom kroku musí schváliť vláda Slovenskej republiky a v druhom kroku Národná rada Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu vznikla vnútropolitická zápleтка na Slovensku, ktorá ale mala zahranično-politické konzekvencie v podobe nepozvania slovenskej delegácie na druhé kolo rokovaní s Emanuelom Macronom. Moderátorka poznamenala, že slovenská delegácia ani nechcela byť pozvaná, čo Peter Weiss potvrdil. Weiss ďalej pokračoval slovami, že ako povedal Radovan Geist, je to Macronova protivhra voči strategickkej nejednoznačnosti Ruskej federácie. Taktiež spomenul, že Macron už dlhodobo podporuje myšlienku o tzv. strategickkej autonómii Európskej únie, predovšetkým v otázkach obrany. Peter Weiss ďalej spomenul nadchádzajúce americké prezidentské voľby, ktoré môžu výrazným spôsobom posunúť debaty o spoločnej európskej obrane. Najmä pokiaľ americké voľby vyhrá Donald Trump, ktorý avizoval, že Spojené štáty americké nebudú ochotné prispievať na obranu Európy tak ako dnes. V tom prípade sa o svoju obranu budeme musieť postarať sami. Peter Weiss ďalej povedal, cit.: *„Ja som kdesi čítal údaj a tým končím, že v Severoatlantickej aliancii 10 % tých kapacít dodávajú Briti a 70 % kapacít dodávajú Spojené štáty americké. A vraciam sa k tomu, čo som povedal, že nám bude 20 rokov trvať podľa vojenských odborníkov, kým by sme plne nahradili tú neprítomnosť Spojených štátov amerických. Takže bude treba začať aj vnútropolitické diskusie bez nejakých vášní, teda akým spôsobom ako členská krajina Európskej únie sa budeme pripravovať na situáciu, keď budeme musieť Európsku úniu brániť sami.“*

Moderátorka po týchto slovách otvorila novú tému o dynamike slovenskej zahraničnej politiky a najmä o postojoch predsedu vlády Róberta Fica, ktorý zastáva z časti proruské názory, čo sa týka vojny na Ukrajine. Radovan Geist na to reagoval slovami, že už v minulosti bol Robert Fico vnímaný ako populistický politik, ktorý niečo iné hovorí doma a niečo iné v zahraničí. Peter Weiss to doplnil slovami, cit.: *„V nadväznosti na to, čo povedal pán pán Geist, si spomínam, ako z predposlednej, tuším Európskej*

radu, prišiel pán premiér a povedal, že jeden z jeho kolegov ho označil za racionálneho bastarda. To slovo bastard naznačuje ten imidž Slovenskej republiky a imidž slovenskej vlády. Že racionálny, to naznačuje to, že tí európski partneri doposiaľ videli, že na všetkých tých európskych radách pri tých kľúčových rozhodnutiach Slovensko netrucovalo a nepridalo sa k Viktorovi Orbánovi a neblokovalo.“ Peter Weiss to doplnil slovami, že si nemyslí, že sme sa už dostali do nejakej fatálnej izolácie, ale že nám už naši európsky partneri čoraz menej veria. Nasvedčuje tomu aj signál z Českej republiky, ktorá sa s nami prestala stretávať v nadštandardnej forme. Weiss konštatoval, že sa množia signály narastania nedôvery voči Slovenskej republike. Radovan Geist to doplnil slovami, že sa Slovensko ako krajina stala nevypočítateľnou. Preto si bude podľa neho Slovensko ťažšie hľadať spolupráce medzi európskymi spojencami, na čo Weiss reagoval slovami, cit.: *„...suverénnu zahraničnú politiku robia všetci 26. ďalší partneri Slovenskej republiky v Európskej únii. S nami to nie je tak, že my suverénne niečo zakričíme a všetci to musia automaticky akceptovať, lebo Slováci to chcú. Tá Európska únia je v konečnom dôsledku vždy o vyjednávaní, o nachádzaní spojení a o spájaní sa v tom, čo pán Geist správne označil, na strategickom záujme Európskej únie ako celku.“* Moderátorka na to reagovala otázkou, ktorú položila Radovanovi Geistovi, či táto situácia bude mať vplyv na odliv mozgov zo Slovenska. Geist to komentoval slovami, že si myslí, že do istej miery táto situácia môže zapríčiniť to, že mnoho šikovných ľudí zo Slovenska si bude hľadať uplatnenie v iných štátoch Európskej únie.

Moderátorka následne diskusiu ukončila a rozlúčila sa s hosťami.

* * *

Podávateľia podnetu namietali, že relácia *Z prvej ruky* nebola objektívna a že redaktorka si do relácie pozvala, cit.: *„...dvoch rovnako zapredaných a slepých hostí, ktorí sa predbiehali v klamstvách a vojnovom štvaní.“*

V danej súvislosti uvádzame nasledovné.

Dramaturgia programu, výber tém a skladba hostí diskusných programov spadajú plne do kompetencie vysielateľa a vedenia redakčného tímu podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorého vysielateľ vysiela programy slobodne a nezávisle. Rada v rámci svojej rozhodovacej praxe rešpektuje danú kompetenciu vysielateľa, ale je na vysielateľovi, aby dodržal požiadavku objektivity vo svojich programoch.

Jedným z hostí bol Peter Weiss, ktorého z jeho predošlej profesionálnej kariéry môžeme poznať ako politika, veľvyslanca SR v Maďarsku a Českej republike, alebo vysokoškolského učiteľa na Fakulte medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. Ďalším pozvaným diskutujúcim bol Radovan Geist, vydavateľ portálu Euractive, ktorého online noviny sa zaoberajú sledovaním a komentovaním politického diania v Európskej únii. Na stránke <https://euractiv.sk/o-nas/> je o portáli napísané: *„Sme EURACTIV Slovensko, spravodajský portál o dianí v Európskej únii. Vydávame články, analýzy a podcasty z rozličných oblastí európskej politiky a jej slovenských súvislostí. Spolupracujeme s EURACTIV Media Network, sieťou spravodajských portálov, ktorá pôsobí v 13 krajinách EÚ.“* V programe tiež odznelo stanovisko Veliny Tchakarovej, geopolitickej analytičky z viedenskej konzultačnej spoločnosti FACE.

Myslíme si, že pozvaní hostia v relácii vystupovali ako politicky nezávislí odborníci. Vyjadrovali sa k témam svetovej politiky a geopolitiky s presahom sa Slovenskú republiku. Ich názory môžeme chápať ako politické analýzy a nie ako politické stanoviská. Svoje závery dedukovali na základe medializovaných skutočností a udalostí daných dní a mesiacov.

Vzhľadom na vyššie uvedené máme za to, že v príspevku neboli zaznamenané nedostatky týkajúce sa povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť programu. Vyjadrenia diskutujúcich je nutné posudzovať v kontexte okolností a povahy ruského ťaženia na Ukrajine. Moderátorka debatu viedla korektne, formou otázok, na ktoré diskutujúci odpovedali a tak analyzovali geopolitické dianie danej doby. V ich vyjadreniach sa vo svojej podstate opierali o rezolúciu schválenú Valným zhromaždením OSN zo dňa 2. 3. 2022, kde toto zhromaždenie drvivou väčšinou hlasovalo za čo

najdôraznejšie odsúdenie Ruskej invázie na Ukrajinu.² Diskusia nebola konfrontačná, ale nedá sa ani povedať, že by bola jednostranne ladená. Moderátorka v nej zmienila napríklad aj názory slovenskej vlády na riešenie rusko–ukrajinského konfliktu, ktoré sa v niektorých oblastiach odlišujú od názorov lídrov členských krajín EÚ. Hostia sa svojimi postojmi neuchyľovali k agresívnym, alebo extrémistickým vyjadreniam a ich komentáre boli podložené faktami aktuálnych udalostí daných dní.

V rámci uvedeného si myslíme, že relácia ako celok bola objektívna a máme za to, že k porušeniu ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. nedošlo.

V programe sme nezaznamenali nedostatky, ktoré by zakladali podozrenie pre možné porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

K možnému porušeniu ustanovenia § 61 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.:

Podľa podávateľov došlo v relácii i k vojnovému štvaniu. Predmetné vysielanie sme z toho dôvodu posudzovali aj podľa príslušných ustanovení.

Podľa § 61 ods. 1 písm. a) „*obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie propagovať vojnu alebo opisovať kruté alebo inak neľudské konanie spôsobom, ktorý je ich nevhodným zľahčovaním, ospravedlňovaním alebo schvaľovaním*“.

Rusko – ukrajinský konflikt, o ktorom sa v relácii diskutovalo a na ktorý reagujú podávatelia, je už v dnešnej dobe jasne a nepopierateľne zafinovaný drvivou väčšinou medzinárodného spoločenstva ako invázia Ruskej federácie na Ukrajinu. Invázia sa začala 24. 2. 2022, keď ruský prezident Putin vyhlásil tzv. „špeciálnu vojenskú operáciu“ s cieľom „demilitarizovať“ a „denacifikovať“ Ukrajinu.³ Invázia bola odsúdená širokým medzinárodným spoločenstvom a voči Ruskej federácii boli uvalené rôzne sankcie.

Na základe obsahu diskusie sa domnievame, že námietky podávateľov podnetov smerujúce k hostom diskusnej relácie *Z prvej ruky*, že svojimi vyjadreniami cit.: „*Redaktorka si pozvala dvoch rovnako zapredaných a slepých hostí, ktorí sa predbiehali v klamstvách a vojnovom štvaní...*“ sú irelevantné. Z vyjadrení diskutujúcich, ako aj moderátorky nezazneli žiadne výroky, ktoré by propagovali vojnu, opisovali kruté, alebo inak neľudské konanie spôsobom, ktoré by bolo ich nevhodným zľahčovaním, ospravedlňovaním alebo schvaľovaním. Ich vyjadrenia skôr súviseli s obrannou taktikou Európskej únie, alebo humanitárnej, či vojenskej pomoci Ukrajine, ktorá sa v tomto konflikte bráni.

Domnievame sa, že odvysielaním programu *Z prvej ruky* nedošlo k porušeniu ustanovenia § 61 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ programovej služby Rádio Slovensko odvysielaním programu *Z prvej ruky* zo dňa 22. 3. 2024 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b), ani § 61 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnety na preverenie navrhujeme posúdiť v oboch bodoch ako **neopodstatnené**.

² <https://dennikn.sk/minuta/2749014/>

³ https://en.wikipedia.org/wiki/2022_Russian_invasion_of_Ukraine

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0112/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Z prvej ruky
Deň vysielania: 22. 3. 2024
Čas vysielania: o cca 12:30 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu:

- 12:00:00 – Rádiožurnál
- 12:24:41 – počasie
- 12:25:28 – Zelená vlna
- 12:26:19 – hudobná vsuvka
- 12:28:16 – upútavky k reláciám a reklamné oznamy
- 12:30:15 – začiatok programu *Z prvej ruky*

Tamara Lištiaková, moderátorka: „*Lídri členských štátov Európskej únie sa zhodli, že výnosy zo zmrazených ruských aktív budú môcť použiť na podporu Ukrajiny. Aj keď Maďarsko a Rakúsko nechceli, aby peniaze išli na vojenské vybavenie, nakoniec ustúpili. Podľa šéfky Európskej komisie by tak Ukrajina mohla získať v tomto a nasledujúcich rokoch okolo troch miliárd eur. To je len jeden zo záverov samitu. V dnešnej relácii Z prvej ruky budeme hovoriť aj o dynamike našej zahraničnej politiky, ktorá podľa premiéra Roberta Fica smeruje na všetky svetové strany. Kam nás ale povedie? V štúdiu už vítam dnešných hostí Petra Weissa, bývalého veľvyslanca Slovenska. Dobrý deň.*“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „*Ďakujem pekne za pozvanie.*“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „*A Radovana Geista, vydavateľa portálu EURACTIV. Vitajte aj vy.*“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „*Dobrý deň, ďakujem.*“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „*Od mikrofónu pozdravuje Tamara Lištiaková. Pán Geist, využívanie 90-tich percent výnosov zo zmrazeného ruského majetku má byť jedna z možností na financovanie vojenského vybavenia Ukrajine. Napríklad belgický premiér Alexander De Croo hovorí, že je na to ale príliš skoro. Zrealizuje sa to teda podľa vás tak, ako hovorí šéfka Európskej komisie von der Leyenová, ktorá hovorí, že už v lete by mohla byť uvoľnená prvá miliarda?*“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „*Nie je to ešte definitívny súhlas. Samozrejme, bude treba aj súhlas, formálny súhlas zástupcov členských krajín a vždy treba rozlišovať, či hovoríme o použití zmrazených ruských peňazí. To znamená tých peňazí, ktoré sú na účtoch v Európe a sú to peniaze ruského štátu alebo hovoríme o výnosoch, ktoré z týchto peňazí plynú. To prvé je zatiaľ, myslím, mimo európskeho konsenzu. Je to síce veľa peňazí, ale viaceré krajiny majú obavy o to, že by to oslabilo dôveryhodnosť európskeho finančného systému. Samozrejme, sú to krajiny, ktoré majú dôležité banky, ktoré majú aj medzinárodné operácie. A potom je tu teda využitie tých zmrazených výnosov, teda výnosov z týchto zmrazených peňazí. Stále hovorím, nie je to formálny súhlas. Ktorákoľvek krajina sa môže vrátiť k blokovaniu z politických alebo iných dôvodov, ale minimálne je to nejaký krok vpred, že tu je širší politický konsenzus.*“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Pán Weiss, peniaze majú ísť aj na nákup vojenského vybavenia, nielen teda na tú rekonštrukciu krajiny po vojne. Prečo je to podľa vás pre niektoré krajiny citlivá otázka? Spomeňme napríklad to Maďarsko, či Rakúsko. Sú to tie ich bližšie vzťahy s Ruskom?“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „O vzťahoch, o exkluzívnych vzťahoch Viktora Orbána s Vladimírom Putinom a vzťahoch Maďarska s Ruskom všetci vieme. Sú cieľavedome systematicky pestované, u Rakúšanov ide o pozostatky tej dohody o rakúskej neutralite z roku 1954. Rakúšania tak zo zvyku a možno aj kvôli tomu, že majú nejaké ekonomické záujmy, tak sa snažia ukazovať, že si držia ten neutrálny status. No a u nás je to také spojenectvo s Viktorom Orbánom, k tomu sa asi potom dostaneme, chápanie tej mierovej politiky. Bola to zaujímavá diskusia aj kvôli tomu, že rozčesli ten gordický uzol. Teda či brať z tých peňazí alebo len z výnosov. Rozhodli sa, že to bude iba z výnosov. A dôležité je tiež, že to bude len 90 percent z tých výnosov na vojenskú pomoc, ako je návrh Európskej rady a 10 % by bolo na financovanie Ukrajiny. Má to ešte háčik, že toto odporúčanie Európskej rady, formálne vzhľadom na tie schvaľovacie procedúry musia jednomyselne schváliť všetci 27 ministri zahraničných vecí členských krajín Európskej únie. Takže ukáže sa, že či tá jednotná vôľa ísť touto cestou sa naplní. Pretože samozrejme, Európska únia nemá neobmedzené možnosti podporovať Ukrajinu nielen kvôli objemu tých finančných prostriedkov, lebo vzhľadom na rozpočet Európskej únie to nie je zas taká obrovská suma, ale aj vzhľadom na to, že názory v tých jednotlivých členských krajinách na tú pomoc sú rôzne a ťažko sa dosahuje konsenzus.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Pán Geist, ďalšou možnosťou, o ktorej sa hovorí, je vydávanie tzv. obranných dlhopisov. O čo tam ide? Ako by to fungovalo?“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Je to idea, ktorá bola použitá počas pandémie de facto celý ten pandemický špeciálny rozpočet, ktorý môže využívať aj Slovensko, aj keď teda platby sú pozastavené. Je financovaný zo spoločného európskeho dlhu. Je to spôsob, ako získať peniaze na finančných trhoch. Požičia si ich formálne Európska únia a zaručí sa buď svojim vlastným rozpočtom, alebo sú to nejaké spoločné záruky členských krajín, čo by bolo trochu problematickejšie. Ale fakt je, že tuto sú také dva tradičné tábory na jednej strane krajiny, ktoré z rôznych dôvodov chcú iniciatívu podporiť finančne takto. V tomto prípade je to Francúzsko, pobaltské krajiny, Poľsko a na druhej strane sú to krajiny, ktoré majú veľmi, povedzme, konzervatívny postoj ku rozpočtovej politike, ako je Rakúsko, Holandsko a Nemecko, ktoré hovoria, že vytváranie ďalších európskych dlhov je škodlivé, aj keď nemusia byť proti podpore Ukrajine, ale nechcú použiť tento nástroj a hovoria, že treba hľadať peniaze niekde inde.“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Ja si spomínam kedysi, keď sa schvaľoval rozpočet Európskej únie, tak bola štvorka tzv. sporovlivých, ktorá robila veľké problémy pri schvaľovaní toho rozpočtu práve z tých dôvodov, o ktorých hovorí pán Geist.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Pán Weiss, na samite opäť zaznievali varovania o tom, že Rusko sa na Ukrajinu nezastaví. To sú slová šéfky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej. Na druhej strane šéf únijnej diplomacie upokojoval situáciu, keď vyzýval na to, aby sa nepreháňalo pri hrozbe vojny. Predseda Európskej rady Charles Michel nedávno prišiel s tým, že Európa sa musí posilniť, teda svoje obranné schopnosti a prejsť do režimu vojnovnej ekonomiky, inak vraj nie je možný mier. Ako máme podľa vás rozumieť týmto slovám?“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Viete, je to také precitnutie alebo precítanie po dvoch rokoch vojny a takého zvyšovania agresivity tej rétoriky Ruskej federácie, že ten pacifistický sen, ktorý sme žili, Európska únia ako mierový projekt, cez obchod budeme mať dobré vzťahy s Ruskom a vlastne nič sa nám nemôže stať, tak z toho tá Európska únia precitá. Rôzne štáty podľa toho, aké majú vlády, akých majú, akých majú politikov precitajú rýchlejšie alebo silnejšie. Ja si myslím, že predseda Európskej rady, ktorého ste citovali, predstavuje ten názorový prúd v Európskej únii, kam patrí aj Nemecko, ktoré hneď po nástupe Schultzovej vlády vlastne urobilo obrovský obrat a povedalo, že treba vyčleniť 100

miliárd eur na to, aby sme posilnili svoju obranyschopnosť, tak tieto krajiny berú vážne tie ruské varovania aj správy svojich spravodajských služieb akú reálnu kapacitu má ruská armáda a pripravujú sa na najhoršie. No a potom máme krajiny, ktoré stále si myslia, že nič sa nemôže stať a žiadne takéto veci neplatia, no ale keď počúvate nielen Vladimíra Putina, ale keď počúvate napríklad predsedu strany Jednotné Rusko, Dmitrija Medvedeva, čo každú chvíľu rozpráva, akým spôsobom sa vyhráza, tak jednoducho treba to brať vážne nielen ako možnú propagandu, pretože ani pred napadnutím Ukrajiny, pred začatím tej agresie si ľudia nemysleli ani politici si nemysleli, že ten Vladimir Putin niečo také urobí.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Prečo teda naša vláda je na opačnej strane?“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Pretože u nás u nás je silne, ja to chápem, pretože ľudia túžia po mieri. To je prirodzené. Majú strach z vojny a myslia si, že tá vojna nás obíde ak budeme hovoriť, že Ukrajina nás nezaujíma, že je jedno, čo sa stane s Ukrajinou. Ja som sa stretol s jedným človekom včera, ktorý je v nejakom poradenskom zbore Smeru, ktorý mi povedal. No a čo? Tak na Ukrajine bude, bude proruská vláda. No a čo, keď získajú ďalšie, ďalšie teritória? To znamená, je taký pocit, že aj keď Rusko dobyje celú Ukrajinu, tak vlastne nám sa nič nemôže stať, lebo však my sa správame ústretovo voči Vladimírovi Putinovi a Rusov pokladáme za našich veľkých bratov. Ale to je geopolitická naivita. To je naivita voči správaniu sa agresora, ktorý ukázal, že je odhodlaný použiť všetku svoju silu, aby revidoval hranice, ktoré vznikli v Európe, aby obsadil Ukrajinu. Takže treba to brať, treba to brať vážne. A ja si myslím, že tá idea budovania európskej armády a posilňovania obranyschopnosti Európskej únie je umocňovaná nielen tou obavou z toho bezpečnostného rizika, ktoré predstavuje Rusko. Ona je vynucovaná aj tým, že nemôžeme vylúčiť, že bude zvolený Donald Trump, ktorý dal jasne najavo, že Európska únia sa musí viac sama starať o svoju bezpečnosť. A ešte jednu poznámku. Čítal som jeden článok z Wall Street Journal, myslím, že to bolo, kde odborníci predpokladajú, že keby sa európska, keby Európska únia mala nahradiť celú tú pomoc Spojených štátov amerických pri riešení tých obranných úloh, tak jej to bude trvať 20 rokov. To znamená, to je strategické rozhodnutie a súvisí, má to ešte tretí motív, že keď chceme, aby Európska únia bola naozaj globálnou mocnosťou, tak musí byť schopná sama sa postarať o svoju bezpečnosť.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Už dlhší čas žijí francúzsky prezident Emmanuel Macron možnosť vyslania vojakov na Ukrajinu. A to napriek tomu, že to odmieta väčšina lídrov únie aj šéf aliancie Jens Stoltenberg. Ruský prezident pohrozil použitím jadrových zbraní. Ako je reálny stret medzi NATO a Ruskom? A o čo ide šéfovi Elyzejského paláca? To som sa opýtala geopolitickej analytičky z viedenskej konzultačnej spoločnosti Face, Veliny Tchakarovej.“

Velina Tchakarová, geopolitická analytička z viedenskej konzultačnej spoločnosti FACE: „Je to rétorika, ktorá má za úlohu priniesť vyhrotenie, eskaláciu, ukázať moc. Cieľom je zastrašiť. Je to však súčasťou strategickkej nejednoznačnosti, keďže nevieme, či ide o blaf alebo nie. Myslím si, že z oboch strán je to blaf, pretože stále nemáme žiaden jasný signál o tom, že sa pripravuje priamy vojenský konflikt medzi NATO a Ruskom. Potrebujeme presunúť techniku, pripraviť logistiku, presunúť vojakov. Jednoducho to, čo sa dialo mesiace pred útokom na Ukrajinu, to sa nedeje. Slová o možnom vyslaní vojakov na Ukrajinu sú súčasťou informačnej a psychologickkej vojny, tzv. strategickkej nejednoznačnosti. Politici hovoria o svojich zámeroch, ale neznamená to, že sa uskutočnia.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Môžete reagovať, pán Geist?“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „No jasné, na jednej strane to je aj nejaká hra voči Rusku, ktorá sa ho snaží presvedčiť, že Európa je možno psychologicky pripravenejšia, než to vyzerá pomáhať Ukrajine aj viac. Na strane druhej to môže mať aj iné príčiny. Ak francúzsky prezident hovorí, že na Ukrajine by sa mohli ocitnúť západní vojaci, čo nemusí znamenať vojaci NATO, môže to znamenať, že vojaci jednotlivých krajín, je to aj tlak na tie krajiny, ktoré váhajú, možno s poskytnutím niektorej strategicky dôležitej pomoci, ako sú rakety dlhého doletu. Pretože pokiaľ bude Ukrajina dostatočne

vyzbrojená, ona sa dokáže ubrániť sama a tých západných vojakov nebude potrebovať. Čiže je to takáto hra. Vo všeobecnosti sa asi dajú povedať dve veci. Je veľmi nepravdepodobné, že by to bolo NATO prvé, ktoré urobí niečo, čo by mohlo vyprovokovať konflikt medzi NATO a Ruskom. Nie je na tom zhoda medzi krajinami Severoatlantickej aliancie a aj z toho, akým spôsobom sme sa od začiatku stavali k ruskej agresii voči Ukrajine, vidno, že je tu snaha byť veľmi opatrný voči Rusku, čo Rusko mimochodom zneužíva na to, aby ten konflikt ďalej eskalovalo. A druhá vec je, že ten konflikt nemusí začať ako nejaký hromadný ruský útok na západnú a strednú Európu. To vôbec nie. Môže začať, on už v podstate začal ako hybridný konflikt. Podpora na kybernetické útoky, podpora domácich nepokojov a tak ďalej. To je v podstate kuchárska kniha, ktorú Rusko využilo v mnohých iných regiónoch na svojej hranici a môže sa ju pokúsiť využiť aj voči Európe. A možnože táto rétorika, a tým sa vrátim k Macronovým slovám, má presvedčiť ruského prezidenta, aby to ani neskúšal, aby neskúšal takýto spôsob.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Napriek tomu, že väčšina tých členských štátov Európskej únie a NATO s tým nesúhlasí? Napriek tomu je to účinná stratégia?“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Je to aj testovanie. Je to aj testovanie zo strany francúzskeho prezidenta, ktorý môže mať svoje vlastne politické dôvody prečo to hovorí, o to teraz nejde. Koniec koncov, nevysliela tam francúzskych vojakov. A myslím si, že voči krajinám Európskej únie je to skôr tlak na rýchlejšie a účinnejšie poskytovanie pomoci, hoci paradoxne Francúzsko, ak to porovnáme veľkosťou alebo pomocou na hlavu, nie je úplne premiantom v tejto oblasti. No ale tak či onak, je tu tá strategická nejednoznačnosť. Zatiaľ ten konflikt vyzeral tak, že bolo to Rusko, ktoré ako keby raz hovorilo, že ide iba o východ Ukrajiny, ale zároveň jeho predstavitelia hovorili, že v podstate chce dobyť celú Ukrajinu. Zároveň tu boli nejaké hrozby, že veď my pošleme jadrové hlavice na Európu. Čiže nevedeli sme, čo Putin chce. Ako to, ten autoritársky režim funguje ako čierna skrinka. Nevieme sa doňho dostať. Raz, keď sa rozbijie, možno budeme vedieť, čo sa tam hovorilo, ale zatiaľ nevieme. Čiže boli sme si neistí. A na druhej strane, Putin si mohol byť celkom dobre istý tým, čo západní spojenci urobia, respektíve čo neurobia. Čiže toto ho môže trochu zneistiť, môže to vyrovnať, keď nie sily, tak aspoň trochu to hracie pole.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Pán Weiss?“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Treba si uvedomiť, že tá schôdzka, ktorú zvolal prezident Macron, bola neformálna porada. To nebola nejaká schôdzka v rámci štruktúr Severoatlantickej aliancie alebo v rámci štruktúr Európskej únie. Tam boli aj členské krajiny Európskej únie aj členské krajiny Severoatlantickej aliancie. Mala to byť dôverná porada o tom, ako reagovať na možný vývoj toho konfliktu na Ukrajine, na možné správanie sa Ruska. Náš premiér to využil na vyvolanie takej vlny strachu, že idú nás nútiť, aby sme poslali našich vojakov na Ukrajinu, čo je absolútny nezmysel z hľadiska politického aj z hľadiska právneho, pretože jednoducho si neviem predstaviť, že Macron by stál pri našom premiérovi s pištoľou pri hlave a hovoril: musíš tam poslať slovenských vojakov. A jednoducho my sme od Ukrajincov žiadnu takúto požiadavku nedostali a o tom či vyšleme našich vojakov alebo nevyšleme, rozhoduje v prvom kroku vláda Slovenskej republiky, v druhom kroku Národná rada Slovenskej republiky. NATO opakovane povedalo, že žiadne spoločné jednotky nebudú sa vysielajú. Takže vznikla z toho, vznikla z toho taká vnútropolitická zápleťka na Slovensku, ale mala potom zahranično-politickú konzekvenciu v tom, že na to druhé kolo tých neformálnych konzultácií už slovenská reprezentácia nebola pozvaná. Vznikla nedôvera.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Lebo vraj ani nechcela byť pozvaná.“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Áno, áno. Ja, ja si myslím, ale že okrem toho, čo veľmi správne povedal pán Geist, že to je tá protihra voči tej strategicko-nejednoznačnosti Ruskej federácie zo strany prezidenta Macrona, ktorý ju začal, ale v podstate k tej protihre sa pridávajú aj ďalší, že tam je, a nechám bokom vnútropolitické motívy francúzskeho prezidenta, je konzekventný v tom, že on už niekoľko rokov presvedča európskych partnerov, že by sme mali vytvoriť tzv. strategickú autonómiu

Európskej únie predovšetkým v tých otázkach obrany. A myslím si, že on si testoval aj reakcie svojich partnerov na túto vec. A podľa mňa tie americké voľby túto myšlienku strategickú autonómiu Európskej únie, najmä v oblasti obrany, môžu veľmi výrazným spôsobom posunúť. Takže treba o týchto veciach diskutovať. Predmetom debaty na tom stretnutí v tom Paríži neboli iba tie úplne praktické otázky dozbrojovania Ukrajiny, reakcie na ten, na ten ruský tlak, ale podľa mňa aj také strategické úvahy, čo má Európska únia robiť, čo nadväzuje na to, čo potom povedal aj Charles Michel, čo trošičku brzdil, ako ste správne povedali, vysoký predstaviteľ Borrell, teda že to není otázka dní alebo týždňov, že tu niečo budeme mať. No ale to je ten, rastie ten konsenzus, že pripraviť sa musíme a musíme sa pripraviť najmä na to, že keď Spojené štáty americké z rôznych dôvodov nebudú ochotné prispievať na obranu Európy toľko, čo dnes, tak budeme sa musieť postarať sami. Ja som kdesi čítal údaj a tým končím, že v Severoatlantickej aliancii 10 % tých kapacít dodávajú Briti a 70 % kapacít dodávajú Spojené štáty americké. A vraciam sa k tomu, čo som povedal, že nám bude 20 rokov trvať podľa vojenských odborníkov, kým by sme plne nahradili tú neprítomnosť Spojených štátov amerických. Takže bude treba začať aj vnútropolitické diskusie bez nejakých vášní, teda akým spôsobom ako členská krajina Európskej únie sa budeme pripravovať na situáciu, keď budeme musieť Európsku úniu brániť sami.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Otvorme teraz inú tému páni, a to dynamiku našej zahraničnej politiky. Pán Geist, ako podľa vás tie vyjadrenia slovenského premiéra o Ukrajine či proruská rétorika ovplyvnila jeho prijatie včera a dnes na samite? Aký má obraz u našich partnerov?“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Už v minulosti, minimálne od tzv. migračnej krízy, bol Robert Fico vnímaný ako v zásade populistický politik, ktorý ale mnoho vecí nahovoril doma pre domáce publikum a v Európe v zásade hral na centrum. To znamená, že snažilo sa Slovensko byť v tej línii kompromisu. Boli časy, keď premiér Fico vyhlasoval, že Slovensko bude vždy súčasťou najhlbšie integrovaného jadra Európy, čo sa zmenilo po týchto voľbách a vidia to partneri, že sa to zmenilo. Slovensko sa vedome a cielene stavia do skupiny krajín ako je Maďarsko. Možno čoskoro k nej pribudnú ďalšie. Ale sú to krajiny, ktoré nemajú záujem o hľadanie kompromisu v oblasti strategických bezpečnostných záujmov Európy. A to je problém, pretože v konečnom dôsledku európska integrácia, áno, ona v tých každodenných veciach je o miliónoch rôznych regulácií, smerníc, legislatíve, ktorá riadi ekonomický život, vnútorný trh a tak ďalej. Ale tým, čo ju podčiarkuje, je okrem iného zhoda na strategických záujmoch. Bez toho tá spolupráca fungovať nemôže. A na to už nech sú dôvody akékoľvek a ja si myslím, že sú tie dôvody najmä vnútropolitické a snaha hrať pre časť svojich voličov, tak s tým už teraz, alebo v tom už teraz so Slovenskom počítať partneri nemôžu a zdá sa, že ani nepočítajú.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Pán Weiss, budú sa od nás odkláňať po Česku, ktoré ukončilo medzivládne konzultácie aj ďalšie krajiny? Hrozí nám reálne izolácia?“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „V nadväznosti na to, čo povedal pán pán Geist, si spomínam, ako z predposlednej, tuším Európskej rady, prišiel pán premiér a povedal, že jeden z jeho kolegov ho označil za racionálneho bastarda. To slovo bastard naznačuje ten imidž Slovenskej republiky a imidž slovenskej vlády. Že racionálny, to naznačuje to, že tí európski partneri doposiaľ videli, že na všetkých tých európskych radách pri tých kľúčových rozhodnutiach Slovensko netrucovalo a nepridalo sa k Viktorovi Orbánovi a neblokovalo. Pamätáte sa? Raz ten blocking sa vyriešil tým, že kancelár Scholz poslal maďarského premiéra na kávu a tak sa tá kríza vyriešila. Ja si nemyslím, že už sme upadli do nejakej fatálnej izolácie, ale dostali sme sa do situácie, že tí partneri nám stále menej veria. Ten signál českej vlády, a ja teraz nechcem ísť do komplexu česko-slovenských vzťahov, bol ten, že vy vlastne máte úplne inú predstavu o tom, ako my Česi v tejto najhoršej bezpečnostnej situácii od novembra 1989, máme chrániť svoje životné bezpečnostné záujmy a preto nemá význam sa s vami stretávať v nadštandardnej forme. Ja už som spomenul, tá strata, šéf českých tajných služieb vyslovil obavu, že či je možné so Slovenskou republikou bez obáv zdieľať strategické informácie, pretože sú obavy, že by mohli mohli ísť k Rusku. Hovorili sme už o tom francúzskom príklade, teda, že druhýkrát už sme nedostali pozvanie. Takže množia sa tie signály narastania nedôvery voči Slovenskej republike.“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Iba poviem, že nie je samozrejme problém, ak má krajina svoje legitímne zahranično-politické názory, červené línie a tak ďalej. Problém je, že v tomto prípade sa Slovensko ako krajina stalo nevypočítateľnou a to, k čomu sa pridá, čo podporí, čo zablokuje, čo vyradí, sa neriadi nejakými záujmami krajiny, ktoré sa dajú odhadnúť, ale riadi sa politickým záujmom konkrétneho politika. A to je pre partnerov nebezpečné, samozrejme. A preto Slovensko si bude ťažšie hľadať akúkoľvek formu spolupráce. A čím máte horší imidž, tým menej vás budú volať, aby ste sa stali spojencami, pretože potom je to možno problém aj pre celú tú skupinu krajín.“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Jednu poznámočku. Viete, to všetko sa robí v mene suverénnej zahraničnej politiky. Ale suverénnu zahraničnú politiku robia všetci 26. ďalší partneri Slovenskej republiky v Európskej únii. S nami to nie je tak, že my suverénne niečo zakričíme a všetci to musia automaticky akceptovať, lebo Slováci to chcú. Tá Európska únia je v konečnom dôsledku vždy o vyjednávaní, o nachádzaní spojenectiev a o spájaní sa v tom, čo pán Geist správne označil, na strategickom záujme Európskej únie ako celku.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Toto je zahraničná politika. Tá má vplyv aj na spoločnosť doma. Pán Geist, podľa vás bude to viesť ešte k väčšiemu odlivu mozgov zo Slovenska? Pripomeňme, že v pomere k populácii je to jeden z najväčších v Európskej únii. Približne každý piaty slovenský vysokoškolský študent navštevuje zahraničnú univerzitu. Aký problém to môže predstavovať pre budúcnosť Slovenska?“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Skočili sme v téme.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Veľmi, ale dôležitá otázka.“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Áno, je, je áno. Myslím si, že to je problém pre Slovensko. Je to veľký problém pre Slovensko a krajiny ako napríklad Bulharsko alebo Rumunsko mali, mali a majú do istej miery tento problém. Slovensko má už teraz problém so získaním kvalifikovanej pracovnej sily. Má problém s tým, aby dokázalo podporovať efektívne inovácie. Bez kvalitných ľudí žiadne množstvo peňazí, ktoré nalejete do akéhokoľvek systému vzdelávania, ja neviem, inovačného systému a tak ďalej, nedokáže nič. Čiže odliv mozgov je vážnym problémom. Ľudia nebudú odchádzať, samozrejme, pretože Slovensko má takú alebo onakú zahraničnú politiku, ale budú odchádzať vtedy, keď budú cítiť, že tá krajina sa uzatvára sama do seba a nemá pred sebou nejakú perspektívu ďalšieho širšieho rozvoja. Pre väčšinu tých ľudí, ktorí sú šikovní, kvalitní, vzdelaní, to nemusí byť iba akože vysoké vzdelanie, ale sú šikovní, horizontom nie je ich krajina. Horizontom je Európa. Čiže ak sa Slovensko bude vydeľovať z Európy, je možné podľa mňa, že budú hľadať svoje šťastie niekde inde viac ako doteraz.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Relácia Z prvej ruky je v tejto chvíli na konci. Za diskusiu ďakujem bývalému slovenskému veľvyslancovi Petrovi Weissovi.“

Peter Weiss, bývalý veľvyslanec Slovenska: „Ďakujem pekne za pozvanie a želám príjemný deň všetkým.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „A vydavateľovi portálu EurActiv, Radovanovi Geistovi.“

Radovan Geist, vydavateľ portálu EURACTIV: „Ďakujem, dopočúť.“

Tamara Lištiaková, moderátorka: „Hostom relácie otvorene s Annou Vargovou bude dnes ústavný právnik, Marián Giba. Z obrátenej pyramídy vám za pozornosť ďakuje dramaturg Jakub Sudek, zvukár Gabriel Glasa a od mikrofónu pozdravuje Tamara Lištiaková.“

- 12:56:16 – zvučka programu
- 12:56:21 – hudobná vsuvka
- 12:58:11 – upútavky k programom
- 12:59:15 – reklamný blok
- 12:59:45 – zvučka programu Správy RTVS
- 13:00:00 – ukončenie záznamu